

Izgovor:
kako ga
poboljšati

Izgovor: kako ga poboljšati

Rad na razvijanju pravilnog
izgovora glasova u djece

pripremila
Ilona Posokhova, prof. logoped

*Promijenjeno i prošireno izdanje temeljeno na
materijalima iz priručnika "Dislalija - upute za
sustavnu terapiju"*

OSTVARENJE

Biblioteka LOGOPEDIJA

© Iлона Posokhova, Ostvarenje d.o.o.

Sva prava su pridržana

Pripremila i uredila: Iлона Posokhova

Ilustracije: Iлона Posokhova

Lektura: Antun Vujčić

Prijelom: Ostvarenje d.o.o.

I. izdanje: veljača, 2005.

Nakladnik:

OSTVARENJE d.o.o.

Donji Vukojevac 12, 44272 Lekenik

tel/fax: 044 732-228, 732-230

<http://razvojdjece.crolink.net> <http://ostvarenje.crolink.net>

ostvarenje@hi.htnet.hr

Tisak: Kratis d.o.o.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK

ISBN: 953-6827-22-0

SADRŽAJ

Predgovor

Uvod: Izgovor glasova u djece i njegovi poremećaji 9

1. Ispitivanje djetetova govora 15
2. Osnovna načela rada na korekciji izgovora u djece 37
3. Rad u pripremnoj fazi:
Fonemska percepcija i artikulacija motorika 55
4. Poremećaji izgovora glasova
i metode njihova uklanjanja 79

Dodaci 139

- A. Razvoj fine motorike u svrhu poboljšanja izgovora 141
- B. Slikovni materijal za ispitivanje izgovora u djece 149
- C. Rad s roditeljima na prevenciji poremećaja izgovora 149
- D. Dijagnostički list 157
- E. Sonde za korekciju izgovora u radu logopeda 157

Literatura 179

PREDGOVOR

Pitanje ispravnosti i korekcije izgovora je briga mnogih roditelja i, naravno, logopeda koji se bave dislalijama u djece. Dosad je u našim bibliotekama na temu razvoja govora, jezika i terapije govorno-jezičnih poremećaja izašlo nekoliko kvalitetnih, praktičnih knjiga. Jedna od njih, *Dislalija - upute za sustavnu terapiju* bavila se upravo poremećajima izgovora glasova i metodama njihove korekcije. Međutim, kao što se osjeća već iz samog naslova, priručnik je bio namijenjen isključivo stručnjacima i pisan složenim stručnim jezikom, a i sadržavao je samo kratke naputke za rad, bez praktičnog materijala. Nakon što su se oba izdanja *Dislalije* rasprodala, a interes stručnjaka i roditelja i dalje postoji, odlučili smo napraviti ovaj priručnik. Za razliku od prethodnog, namijenjen je i roditeljima i logopedima, a može informativno poslužiti i odgojiteljima. To je zapravo potpuno prerađena, znatno proširena verzija *Dislalije* koja sadrži mnogo više praktičnih pojedinosti i materijala. Dodali smo uvodno poglavlje za roditelje s podacima o prirodnom razvoju izgovora i rubriku za roditelje “Jeste li znali?”, dodali novo poglavlje o pripremljenoj fazi rada na izgovoru i mnogo praktičnog, slikovnog i govorno-jezičnog materijala te vježbi.

Nadamo se da će kolegama logopedima ovaj priručnik dobro poslužiti u terapijskom radu, a roditeljima donijeti potrebnu informaciju i praktične savjete te ih ohrabriti na kvalitetnu suradnju s djetetovim logopedom.

UVOD

Izgovor glasova u djece i njegovi poremećaji

JESTE LI ZNALI?

- Dijete se postupno približava ispravnom izgovoru svakoga glasa.
- Postoje glasovi ranog i kasnijeg sazrijevanja.
- Poremećaji izgovora mogu biti motoričke, senzoričke ili senzomotoričke prirode.

Prirodan razvoj izgovora glasova u djece

Roditelji često pitaju: "Kada moje dijete mora početi ispravno izgovarati određene glasove? Je li u redu što još govori poput bebe ili bi već trebalo izgovarati 'odraslo'? Trebam li se obratiti logopedu ili je još prerano? Je li to samo pitanje dobi moga djeteta ili još nečeg?" Pogledajmo tri različita slučaja djece koja su pojedine glasove izgovara neispravno.

Slučaj 1: Ivanu je 5 godina i 4 mjeseca. On je veoma živahno, bistro, društveno i zdravo dijete. Ivan živi s majkom, bakom i djedom koji ga jako vole i bave se njegovim emocionalnim, mentalnim i fizičkim razvojem. Jedini je problem što Ivan još uvijek neispravno izgovara glasove S, Z, C, L i R. Tako umjesto riječi "sok" izgovara "šok", umjesto "ruka" - "luka" i sl. Majka dječaćića je u nedoumici, nije sigurna je li u redu što Ivan tako govori, možda je to zato što još nije došao u dob kada je potrebno ispravno izgovarati? Majka je opazala Ivanove vršnjake s kojima se druži. Činilo joj se da ni oni ne izgovaraju baš savršeno pa nije bila sigurna treba li Ivana voditi logopedu.

Slučaj 2: Marija ima 2 godine i 7 mjeseci. Ona je vesela i zdrava djevojčica, jezik joj je dobro razvijen, svaki dan se popunjava novim riječima i sastoji se od rečenica s 3-4 riječi. Ali Marija, kao i Ivan, također ne uspijeva ispravno izgovarati glasove R, L i još i Š, Ž, Č, Ć, DŽ i Đ. Umjesto riječi "labud" kaže "jabud", riječ "rijeka" zvuči kao "jeka". Ponekad ju je teže razumijeti.

Slučaj 3: Marko ima 3,5 godine. Mentalno i emocionalno je dobro razvijen, znatiželjan, postavlja mnogo pitanja, voli kad mu mama čita bajke Walta Disneya, a poslije slaže puzzle prema tim bajkama, poznaje mnogo slova i čak voli slagati riječi od velikih magnetnih slova na posebnoj ploči koju je dobio za treći rođendan. Crtati olovkom ne voli jer mu baš i ne ide dobro. Crte ispadaju neravne, nesigurne. A i inače je nekako nespretnan. Kad se popne na stolicu, traži mamu da ga pridrži za ruku dok skače dolje. Ne uspijeva mu ni spretno skakati na jednoj nozi kao ostaloj djeci na igralištu. Marko ima problema i s izgovorom mnogih glasova. Kad izgovara glasove S, R, L, jezik kao da mu se okreće ukoso u ustima, pa se čuju jako čudni zvukovi. Majka bi voljela da se Marko više igra s djecom, da veselo trčkara, spretnije skače, a i brine je Markov izgovor. Odlučila je obratiti se logopedu.

Kako razlikovati poremećen izgovor od prirodne dječje artikulacijske nespretnosti? Dijete usvaja jezik i govor postupno, to se tiče i izgovora. Prvi glasovi koje dijete proizvodi su izgovorno